

QUAN JO TENIA CINC ANYS EM VAIG MATAR

Us deixo un temps perquè us recupereu del trasbals que ocupa el títol... Ja està? Doncs endavant:

Howard Buten, nascut als Estats Units, va trobar l'èxit amb aquesta novel·la a França, allà on la van saber llegir i apreciar. Treballa com a psicòleg especialitzat en nens amb trastorns de la personalitat i sobretot amb autistes. Així doncs, podem dir que aquest llibre neix de la necessitat que el psicòleg té de comunicar-se amb la gent que està lluny de la realitat que ell toca dia a dia.

Fa una aposta arriscada: es posa en la veu de Burt, el protagonista, i intenta imitar el seu llenguatge i la seva forma de raonar. A nosaltres en algun moment ens sembla que posa en risc la versemblança però li donem el benefici del dubte perquè ell n'és l'expert i perquè la finalitat del seu relat fa perdonar qualsevol excés que contingui.

Ocults en la ment del Burt assistim a les seves vivències dins l'entorn familiar, dins l'escola i al carrer. Sense idealitzar ningú i denunciant les persones que, fins i tot en l'àmbit educatiu, abusen de la mainada amb dificultats. Però dins la ment del Burt també assistim a la seva laberíntica i prolífica imaginació.

El cas és que la seva amistat amb la Jessica, recentment orfe de pare, condueix el Burt a una situació que centra la situació del personatge en la novel·la: reclòs en el Centre d'Internament Infantil, allunyat de la família que té prohibit visitar-lo i apartat brusquement de la seva companya d'escola de la qual li amaguen les cartes. El sistema no posa en dubte quantes persones adultes han fallat en el camí, només castiga l'estrany.

Dins el Centre d'Internament Infantil, assistim a dos mètodes psiquiàtrics totalment diferents: un que posa les normes socials al centre i castiga i margina l'individu, el més tradicional; i un altre que posa el pacient al centre i que margina normes socials per entendre l'expressió del que és forà a la pretesa normalitat. Com a lectors, entenem clarament el mètode més enriquidor i més humà. Com a ciutadans, avoquem sempre per aquest? Per pensar-hi. Segurament l'objectiu de Buten és acomplert: en el moment que ens posa enfront de les nostres contradiccions i ens fa entendre frases com la del títol.

No us puc explicar gaire més sense desvelar la màgia del llibre, així que acabo amb un fragment que per si sol ja ho explica tot:

“En Burton ha estat traït, i està trastocat. No ho estaria també, vostè? En la seva ment no ho sap (els arbres li tapen el bosc), però ho sent a les entranyes (literalment, de vegades), i va ser en part aquesta traïció el que li va comportar l'incident amb la Jessica Renton, i el que continua comportant-li atacs i silencis aquí, lloc al qual no pertany, i prou que ho sap ell.

És un ésser humà vestit de nen petit. Té els òrgans i els sentiments de la seva espècie però cap dels seus drets. I no està sol. Aquest país està submergit en la idea que no ets una persona fins que no tens l'edat de votar i de beure. És un error. “

Bona lectura!

Muntsa Farré